

SPRAWOZDANIE – z lustracji

w V Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy,

przeprowadzonej na podstawie zarządzenia Wykonującej funkcję Prezesa Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 7 czerwca 2024 roku, znak VII W.4025.2.23, wydanego na podstawie § 7, § 9 ust. 1 i § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 2012 roku w sprawie nadzoru administracyjnego nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, tekst jednolity Dz. U. z 2021 roku, poz. 1166 – ze zmianami, przez sędziego wizytatora do spraw cywilnych i wieczystoksięgowych Sądu Okręgowego w Rzeszowie Krzysztofa Żołnierczuka, w okresie przypadającym pomiędzy 01 a 31 lipca 2024 roku.

Celem obecnie przeprowadzanej lustracji – zgodnie z treścią wskazanego na wstępie zarządzenia, była bieżąca analiza danych statystycznych, sytuacji kadrowej i organizacyjnej lustrowanego V Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy, jak i kontrola czynności związanych z zapewnieniem właściwego toku urzędowania Sądu przy rozpoznawaniu spraw wieczystoksięgowych. Prowadzona we wskazanej jednostce lustracja miała stanowić jednocześnie kontynuację czynności nadzorczych Prezesa Sądu Okręgowego w Rzeszowie, realizowanych na bieżąco pod postacią okresowych pisemnych sprawozdań z jej funkcjonowania, ale również – z uwagi na istniejące zaległości w rozpoznawaniu spraw wieczystoksięgowych rejestrowanych w Repertorium Dz. Kw., jak i trudną w ostatnich okresach sprawozdawczych sytuację statystyczną Wydziału – w formie czynności lustracyjnych. Czynności te zainicjowane zostały pierwotnie zarządzeniem Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 10 maja 2022 roku, znak VII W – 4105-1/22 zarządzającym lustrację, której to przedmiotem była kwestia kontroli czynności związanych z zapewnieniem właściwego toku urzędowania Sądu Rejonowego w Dębicy przy rozpoznawaniu spraw wieczystoksięgowych, podlegających wpisowi do repertorium Dz. Kw., przez Prezesa Sądu Rejonowego w Dębicy, w którym to w roku 2021 nie opanowano wpływu tej kategorii spraw, a wskaźnik pozostałości w stosunku

do 1 – miesięcznego wpływu spraw Dz. Kw. przekroczył średnią wartość tego wskaźnika w kraju, datowaną na koniec 2021 roku, a zakładanym celem – sformułowanie prognozy poprawy sytuacji statystycznej lustrowanego Wydziału w co najmniej dwuletniej perspektywie czasowej. Dla porządku przypomnieć też można, iż prognoza taka sformułowana została przez sędziego wizytatora w pkt. c) sprawozdania lustracyjnego, sporządzonego w lipcu 2022 roku, w sprawie nadzorczej znak: VII W – 4105 – 1/22.

W ramach prowadzonych w toku obecnie realizowanej lustracji czynności kontrolnych dokonano analizy danych statystycznych obrazujących zarówno ruch spraw w V Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy za okres od 01 lipca 2022 roku do 30 czerwca 2024 roku, które to dane statystyczne - w podstawowych kategoriach dotyczących wpływu spraw, ilości załatwień na limit i na obsadę, pozostałości, wskaźnika opanowania wpływu i wskaźnika zaległości, jak również w kategoriach limitu etatów w grupie orzeczników i urzędników, obsady, czy załatwień na limit i obsadę, poddano analizie porównawczej w poszczególnych okresach czasowych dla dokonania oceny aktualnej sytuacji lustrowanego Wydziału w jej ujęciu statystycznym i funkcjonalnym, a dodatkowo – z uwagi na założenia uprzednio przeprowadzonej w kontrolowanej jednostce lustracji – dla konfrontacji z uprzednio formułowanymi prognozami odnośnie kierunku rozwoju jej stanu i sytuacji statystycznej w kolejnych okresach statystycznych, przypadających po dacie sporządzenia protokołu z lustracji prowadzonej w połowie roku 2022. Analizowane dane, uzupełnione o dane statystyczne za okres: koniec 2019 roku - połowa roku 2022, odwzorowane zostały w formie zestawienia zbiorczego dla lustrowanego Wydziału w **załączniku nr 1** do niniejszego protokołu.

Zważywszy następnie na wyniki dotychczasowych czynności nadzorczych nad pracą wydziałów wieczystoksięgowych sądów rejonowych funkcjonujących w okręgu Sądu Okręgowego w Rzeszowie podejmowanych na szczeblu Prezesa Sądu Okręgowego w Rzeszowie, nakazujące zwrócić uwagę na dwie podstawowe przyczyny powstawania zaległości w rozpoznawaniu spraw wieczystoksięgowych (oscylującego w lustrowanym Wydziale na koniec II kwartału 2024 roku na poziomie 5,4 wskaźnika zaległości, a więc znacznie już korzystniejszego, aniżeli wynik statystyczny wygenerowany na koniec drugiego kwartału 2022 roku odwzorowany na poziomie 7,4 wskaźnika zaległości, aczkolwiek w dalszym ciągu odbiegającego od oczekiwań założeń nadzorczych), jakimi są:

- a. stosunkowo niewielka w odniesieniu do realizowanych zadań obsada kadrowa wydziałów wieczystoksięgowych oraz
- b. zwiększony wpływ spraw rejestrowanych w repertorium Dz. Kw. w dłuższych jednostkach czasowych, połączony – co do zasady - ze zmianą struktury wpływu spraw, będący obecnie najczęściej wypadkową prowadzonych na szczeblu danego Starostwa Powiatowego czynności związanych z modernizacją ewidencji gruntów i budynków, o których mowa w art. 24a ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo geodezyjne i kartograficzne, obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2024 roku, poz. 1151) skutkujących wszczynaniem na szczeblu wydziałów wieczystoksięgowych znacznej ilości spraw z kategorii spraw EGİB (podjęte z urzędu sprawy o sprostowanie oznaczenia nieruchomości w księdze wieczystej na podstawie danych z operatu ewidencji gruntów i budynków),

sędzia wizytator – w toku czynności lustracyjnych obejmujących analizę sprawności postępowania wieczystoksięgowego, przeanalizował również ogólne dane dotyczące ilości spraw rejestrowanych w repertorium Dz. Kw. wszczynanych na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu (łącznie) we wskazywanym uprzednio okresie czasowym, na tle ogólnej liczby spraw wpływających do Wydziału.

Zapoznanie się z obecnym funkcjonowaniem lustrowanego Wydziału od strony praktycznej, a więc w kontekście jego organizacji, podziału czynności w grupie orzeczników (referendarzy sądowych), urzędników i pracowników obsługi, zakresu obowiązków czy – co również ważne z punktu widzenia pracy wydziałów wieczystoksięgowych – warunków pracy zapewnianych pracownikom przez kierownictwo jednostki, umożliwiła sędziemu wizytatorowi kolejna osobista wizyta w siedzibie Wydziału w dniach 05 lipca 2024 roku oraz 23 lipca 2024 roku, połączona z rozmową z Panem Przewodniczącym IV Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy, starszym referendarzem sądowym Krzysztofem Załuskim, starszym referendarzem sądowym Panią Justyną Gierucką oraz ówczesnym Kierownikiem Sekretariatu Wydziału V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy – Panią Bogusławą Cwanek, w trakcie których to omówiono podstawowe problemy lustrowanego Wydziału dotyczące jego obecnego stanu kadrowego, problemów w bieżącym funkcjonowaniu jednostki, ale i perspektyw dalszej poprawy jej sytuacji w przyszłości, w tym kwestię likwidacji istniejących pozostałości (5.044 sprawy

pozostające do załatwienia na koniec II kwartału 2024 roku) oraz dalszej poprawy wyniku statystycznego w akceptowalnej jednostce czasowej.

Mając wreszcie na uwadze to, że założeniem obecnie realizowanych czynności lustracyjnych miała być również kontrola sprawności postępowania w sprawach wieczystoksięgowych, którą to sprawność postępowania ogółem determinuje m. in. sprawność postępowania w indywidualnych sprawach jednostkowych, sędzia wizytator dokonał wglądu w akta wybranych losowo spraw wieczystoksięgowych, rozpoznanych w lustrowanym Wydziale w okresie III kwartał 2022 roku – II kwartał 2024 roku, w tym również spraw, w których uczestnicy postępowania złożyli skargę na czynność referendarza sądowego. Sporządzony przez sędziego wizytatora opis spraw poddanych losowo oglądowi stanowi **załącznik nr 2** do niniejszego sprawozdania lustracyjnego.

a. Ogólna charakterystyka obecnej sytuacji kadrowej i lokalowej Wydziału oraz organizacja pracy orzeczniczej i pracy Sekretariatu Wydziału.

Jak wynika z analizy danych statystycznych ujętych w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania lustracyjnego obsada kadrowa Wydziału, zarówno w grupie orzeczników, jak i urzędników pionu orzeczniczego i pozaorzeczniczego w okresie czasowym objętym wizytacją, jawi się jako obsada stosunkowo stabilna i uwzględniająca obecne potrzeby Wydziału, determinowane zakresem realizowanych przez pracowników Wydziału obowiązków.

W ramach przewidzianego dla lustrowanego Wydziału limitu etatów na datę podjętych czynności lustracyjnych wyodrębnione zostały trzy etaty orzecnicze – referendarzy sądowych, obsadzone obecnie przez Pana Krzysztofa Załuskiego – starszego referendarza sądowego Sądu Rejonowego w Dębicy, pełniącego jednocześnie funkcję Przewodniczącego Wydziału V Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy, Panią Justynę Gierucką – starszego referendarza sądowego oraz Pana Grzegorza Krasnopolskiego – referendarza sądowego, którym to każdemu z osobna przypisano udział 100% podstawowego wskaźnika spraw wpływających do Wydziału, rejestrowanych w prowadzonych w lustrowanej jednostce repertoriach Dz. Kw. oraz Dz. Zd, zgodnie z aktualnie obowiązującym w Sądzie Rejonowym w Dębicy podziałem czynności i oznaczeniem sposobu uczestnictwa w przydziale spraw,

obowiązującym od dnia 01 marca 2023 roku (z wieloma już zmianami). Kadre orzeczniczą Wydziału uzupełnia Pan Sędzia Sądu Rejonowego Maciej Szczupak, orzekający w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w Dębicy, któremu to – z racji uprzednio nabytego doświadczenia w rozpoznawaniu spraw wieczystoksięgowych w okresie pracy na stanowisku starszego referendarza sądowego w V Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy, powierzono – zgodnie z zakresem czynności - obowiązki w zakresie rozpoznawania 100% „środków odwoławczych” w tymże Wydziale, niezależnie od rodzaju orzeczenia (zarządzenia) zaskarżonego skargą na czynności referendarza sądowego. Pamiętać jednak należy, iż faktyczne obciążenie Pana Sędziego oceniać należy poprzez pryzmat uregulowania § 269 ust. 1 i 2 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, Dz.Urz. Ms z 2019 roku, poz. 138, zgodnie z którym *sprawom, w których wniesiono skargi lub środki odwoławcze od dokonanych wpisów, nadaje się odrębny numer dziennika "Kw". Skargom i środkom odwoławczym od orzeczeń niebędących wpisem nie nadaje się nowego numeru dziennika "Kw" i wpisuje się je pod numerem dziennika "Kw", którego dotyczą, pod kolejnym numerem żądania. Środki odwoławcze i skargi wpływające od różnych uczestników postępowania oraz dotyczące różnych żądań rejestruje się pod wspólnym numerem żądania, nadanym pierwszemu z tych środków. W efekcie w przypadku wniesienia skargi na czynności referendarza sądowego nie będące wpisem sprawa dekreteowana jest automatycznie na sędziego, ale brak nadania jej nowego numeru dziennika (Dz.Kw.) powoduje, że jest ona ostatecznie wykazana jako załatwiona przez referendarza sądowego, a nie sędziego. W następstwie natomiast skargi na wpis referendarza sądowego sprawie nadaje się nowy numer dziennika (Dz.Kw.), a po jej załatwieniu przez sędziego jest ona wykazywana, jako załatwiona przez sędziego spoza Wydziału. Z uwagi jednak na stosunkowo małą ilość skarg na czynności referendarzy sądowych w lustrowanej jednostce – w stosunku do ogólnej ilości spraw rejestrowanych w Repertorium Dz. Kw., zamieszczona w tym miejscu uwaga ma raczej charakter jedynie porządkujący, jako że nie wpływa ona na ogląd ogólnego wyniku statystycznego Wydziału (w pierwszym półroczu 2024 roku wykazano w sprawozdaniu statystycznym 6 spraw załatwionych przez Pana sędziego, za cały rok 2023 – 7 takich spraw, a za cały 2022 rok – 6 takich spraw).*

Dla porządku stwierdzić również należy, iż obraz stabilizacji w zakresie obsady orzeczniczej lustrowanego Wydziału zakłada fakt delegowania dwóch referendarzy sądowych (Pani Justyny Gieruckiej oraz Pana Grzegorza Krasnopolskiego), w na okres trzech miesięcy roku 2023 (lipiec – wrzesień 2023) do czynności w Wydziale II Karnym – Sekcji Wykonywania Orzeczeń Sądowych Sądu Rejonowego w Dębicy, obojga w wymiarze po 0,5 etatu (łącznie w wymiarze 1,0 etatu), co znalazło natychmiastowe odzwierciedlenie w wyniku statystycznym Wydziału za w/w okres w kategorii ogólna ilość załatwień (za miesiąc lipiec 2023 roku – 546 załatwionych spraw, za miesiąc sierpień 2023 roku - 976 załatwionych spraw oraz za miesiąc wrzesień 2023 roku - 977 załatwionych spraw, przy średniej miesięcznej ilości załatwień za pozostałe miesiące roku 2023 na poziomie 1.224,77 spraw miesięcznie).

Jako stabilną określić również należy obsadę etatową Wydziału w grupie urzędników pionu orzeczniczego (na koniec półrocza 2024 roku - 4,500 etatu) oraz w grupie urzędników pionu pozaorzeczniczego (2,500 etatu). Z uwagi jednak na fakt przejścia z końcem lipca 2024 roku na emeryturę długoletniego Kierownika Sekretariatu Wydziału – Pani Bogusławy Cwanek Wydział oczekuje aktualnie na decyzję Ministerstwa Sprawiedliwości co do dalszego pozostawienia zwolnionego etatu urzędniczego w Sądzie Rejonowym w Dębicy. Z punktu widzenia obecnego stanu Wydziału negatywna decyzja w tym zakresie miałaby niewątpliwie znaczny wpływ na konieczność reorganizacji pracy Wydziału, a z uwagi na specyfikę funkcjonowania wydziałów rejestrowych, jak i wpływ obsady urzędniczej na kształtowanie ostatecznego efektu statystycznego tejże pracy – na pogorszenie ogólnego wyniku statystycznego Wydziału w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Z dniem 01 sierpnia 2024 roku funkcję Kierownika Sekretariatu Wydziału pełni dotychczasowy zastępca Kierownika Sekretariatu Wydziału – Pani Danuta Jachym.

Kadrę pracowników administracyjnych Wydziału uzupełniają osoby pozyskane jako stażyści z Powiatowego Urzędu Pracy, odbywający w lustrowanej jednostce staże urzędnicze w wymiarze okresów 5 miesięcznych.

Podstawowa praca orzecznicza realizowana jest w ramach zespołu 1 referendarz sądowy oraz urzędnicy pionu orzeczniczego w ramach około 1,5 etatu urzędniczego. Pozostali pracownicy lustrowanej jednostki wykonują inne czynności wynikające z indywidualnie przypisanych im zakresów czynności, przy czym ich funkcjonowanie w

ramach stosunkowo niewielkiego zespołu pracowników, przy jednoczesnym znacznym zakresie wielorodajowych czynności realizowanych w wydziale wieczystoksięgowym, w tym związanych z obsługą osób odwiedzających Wydział, prowadzeniem archiwum, obsługą akt ksiąg wieczystych, czy korespondencji wpływającej i wypływającej z Wydziału sprawia, że realizują oni w istocie wszystkie niezbędne do wykonania w danym momencie czasowym czynności.

W okresie od daty wzmocnienia obsady etatowej Wydziału w grupie orzeczników, po ustaniu delegacji referendarzy sądowych do czynności w Sekcji Wykonawczej Sądu, przydział spraw odbywa się stosownie do posiadanego zakresu czynności, automatycznie, przy wykorzystaniu funkcji przydziału spraw, jaka przewidziana jest w systemie informatycznym SOWKW (a więc poza system SLPS), po wpisaniu danych odnośnie procentowego wskaźnika przydziału spraw dla każdego z referendarzy biorących udział w losowaniu (przewidzianego w zakresie czynności). Dokonywany przydział spraw nie budzi zastrzeżeń w kontekście zasady równomiernego obciążenia pracą. W toku czynności lustracyjnych nie sygnalizowano sędziemu wizytatorowi faktu zgłaszania przez któregokolwiek z referendarzy sądowych indywidualnych skarg w tym zakresie.

W ocenie sędziego wizytatora obecną sytuację kadrową Wydziału, w stosunku do stawianych jednostce zadań, uznać należy za zadowalającą, z jednoczesnym zaakcentowaniem tego, że obecna limit obsada etatowej Wydziału w grupie orzeczników oraz w grupie urzędników (obu pionów) stanowi niezbędne minimum w warunkach stosunkowo znacznej średniej miesięcznej ilości spraw rejestrowanych w Repertorium Dz. Kw., wpływających do lustrowanej jednostki, utrzymującej się praktycznie od roku 2019 na stosunkowo stabilnym poziomie (za rok 2019 – średnio 1.080,75 praw miesięcznie, za rok 2020 (okres Covid) – średnio 908,0 spraw miesięcznie, za rok 2021 – średnio 1.125,42 sprawy miesięcznie, za okres 2022 roku – średnio 1.065,64 sprawy miesięcznie, za okres 2023 roku – średnio 1.126,25 spraw miesięcznie, za pierwsze półrocze 2024 roku – średnio 926,5 spraw miesięcznie). W kontekście wskazanej średniej ilości hipotetyczne uszczuplenie obsady etatowej w grupie orzeczników powinno pociągać za sobą uzupełnienie obsady urzędniczej o co najmniej 1.5 etatu urzędniczego w grupie urzędników pionu orzeczniczego. Uszczuplenie obsady etatowej w grupie urzędników (niezależnie od pionu) choćby o 1 etat pociągałoby natomiast za sobą spadek ilości załatwianych przez orzeczników

spraw w skali miesiąca do poziomu 330 – 360 spraw miesięcznie, z uwagi na brak wsparcia ze strony obsady urzędniczej, powodującego brak wykorzystania potencjału orzeczniczego dla kształtowania ostatecznego efektu statystycznego, co znalazłoby natychmiastowe odzwierciedlenie w wyniku statystycznym Wydziału. Praktyczny aspekt funkcjonowania wydziałów wieczystoksięgowych, o odmiennych zadaniach, jak i krańcowo odmiennej formule organizacyjnej od wydziałów tzw. „orzeczniczych” nakazuje też zwrócenie uwagi na fakt, iż w warunkach ustabilizowanej na poziomie „średnim”, z tendencją do zwiększającej w okresie zwiększonego wpływu spraw z kategorii spraw EGiB) ilości spraw wpływających do Wydziału, każda dłuższa, nieplanowana i wywołana najczęściej przyczynami obiektywnymi absencja pracownika Wydziału - w razie braku właściwej reakcji ze strony kierownictwa jednostki pociągać będzie za sobą realne niebezpieczeństwo nagłego wzrostu pozostałości oraz wzrostu wskaźnika zaległości, wykazującego obecnie tendencję spadkową, z możliwością jego ukształtowania na poziomie akceptowalnym z punktu widzenia założeń wewnętrznego nadzoru Prezesa Sądu Okręgowego nad podległymi mu sądami rejonowymi, to jest co najmniej na poziomie nie odbiegającym od średniego miesięcznego wskaźnika zaległości odnotowywanego dla terenu kraju.

Urządzenia ewidencyjne Wydziału prowadzone są obecnie przy wykorzystaniu funkcji systemu SOWKW. Sam sposób ich prowadzenia nie budzi zastrzeżeń. Na szczeblu sekretariatu Wydziału poddać można natomiast analizie sam szczegółowy sposób prowadzenia kontrolki uzasadnień orzeczeń i załatwiania środków odwoławczych, o której mowa w § 87 oraz § 262 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, Dz. Urz. Ms z 2019 roku, poz. 138, którą to – stosownie do § 262 ust. 2 w/w zarządzenia na szczeblu wydziału wieczystoksięgowego prowadzi się w systemie teleinformatycznym. O ile jednak na etapie prowadzenia wspomnianego urządzenia ewidencyjnego w systemie SOWKW nie stwierdzono problemów w jej funkcjonowaniu, o tyle na podstawie samego oglądu przedstawionych sędziemu wizytatorowi spraw wieczystoksięgowych, nie można było precyzyjnie ustalić - w oparciu o treść samych złożonych w aktach tych spraw dokumentów danych dotyczących informacji o przedłożeniu orzecznikowi (w tym sędziemu) akt spraw do sporządzenia uzasadnienia, przekazania akt sędziemu do rozpoznania środka zaskarżenia (skargi na czynność referendarza sądowego), czy

daty faktycznego zwrotu akt sprawy do Wydziału wieczystoksięgowego pomimo, że – jak już wspomniano – skargi na czynności referendarza sądowego rozpoznaje sędzia orzekający – zgodnie z aktualnym podziałem czynności - w I Wydziale Cywilnym, a nie V Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Dębicy. Informacja taka nie byłaby więc dostępna osobie zainteresowanej, dokonującej wglądu w akta księgi wieczystej.

Brak spraw zawieszonych sprawia, że w lustrowanym Wydziale nie ma praktycznej konieczności prowadzenia wykazu spraw zawieszonych. Na marginesie zauważyć należy, że prowadzenia w wydziałach wieczystoksięgowych wykazu spraw zawieszonych nie przewidziano wprost w treści § 262 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 roku w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej, Dz.Urz. Ms z 2019 roku, poz. 138, jako urządzenia ewidencyjnego, do którego wpisuje się sprawy uprzednio zawieszone. Tymczasem – jak wynika z § 130 ust. 1 w/w zarządzenia – sprawy zawieszone ewidencjonuje się w kontrolce spraw zawieszonych. Stosownie zaś do § 92 a w/w zarządzenia, przepisy działu IV zarządzenia, w którego rozdziale 2, oddziale 7 uregulowano kwestię prowadzenia kontrolki spraw zawieszonych, stosuje się odpowiednio do spraw wskazanych w działach V – XIII i XV , a więc również i do wskazanych w dziale XII – organizacja pracy i prowadzenie biurowości z wydziałach ksiąg wieczystych spraw wieczystoksięgowych. Z uwagi natomiast na fakt, iż ustawa – Kodeks postępowania cywilnego nie wyklucza możliwości zawieszenia postępowania wieczystoksięgowego, choćby z przyczyn określonych w art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. z uwagi na konieczność stosowania zasady opisanej w treści art. 626⁶ § 1 k.p.c., rozważenia wymagałaby zasadność stosowania instytucji zawieszenia postępowania także i w ramach rozpoznawania spraw wieczystoksięgowych w lustrowanym Wydziale, a tym samym i prowadzenia w tej jednostce czynnej kontrolki spraw zawieszonych, która to mogłaby być dla celów kontroli postępowania w sprawach zawieszonych (o ile takie zaistniałyby) prowadzenia w systemie tradycyjnym, o ile możliwości jej prowadzenia w dalszym ciągu nie przewidziano w systemie SOWKW.

Osobista wizyta sędziego wizytatora w siedzibie lustrowanego Wydziału pozwoliła natomiast na pozytywną ocenę warunków zatrudnienia pracowników Wydziału, zarówno od strony lokalowej, jak i wyposażenia sprzętowego, z widoczną

dbałością samych pracowników Wydziału o porządek w miejscu pracy i organizację stanowiska pracy. Sędziemu wizytatorowi nie zgłoszono problemu braku pełnej dostępności do obsługi informatycznej, elementów wyposażenia czy problemów w zaopatrzeniu materiałowym. Zasygnalizowano natomiast problem ograniczonej powierzchni archiwalnej, która to może – w stosunkowo nieodległej jednostce czasowej okazać się niewystarczająca, jak i wymagający rozwiązania, sygnalizowany przez Przewodniczącego Wydziału problem wykorzystywania powierzchni archiwalnej Archiwum Ksiąg Wieczystych na potrzeby przechowywania akt innych spraw rozpoznawanych w Sądzie Rejonowym w Dębicy. Praktyka taka – z uwagi na zasady ochrony dokumentów stanowiących podstawy wpisów oraz innych, tworzących akta ksiąg wieczystych, wyinterpretowanych z art. 36¹ § 1 – 3 ustawy z dnia 06 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece tekst jednolity Dz. U. z 2023 roku, poz. 1984 nie jest prawidłowa, jako że poszerza znacznie krąg osób trzecich, i z punktu widzenia zasad prowadzenia ksiąg wieczystych - nieuprawnionych, mających rzeczywisty dostęp do dokumentów złożonych w aktach ksiąg wieczystych.

b. Sprawność postępowania wieczystoksięgowego na tle analizy danych statystycznych oraz wglądu do akt spraw zakończonych.

Ze sporządzonego w toku czynności lustracyjnych zbiorczego sprawozdania statystycznego wynika, iż źródła obecnego poziomu dwóch podstawowych wskaźników obrazujących aktualną sytuację statystyczną Wydziału, a to wskaźnika opanowania wpływu (na koniec II kwartału 2024 roku – 142,1%) oraz wskaźnika zaległości (na koniec II kwartału 2024 roku – 5,4), znacznie korzystniejszych, aniżeli analogiczne wskaźniki statystyczne ukształtowane na koniec zakończenia pierwszej z zarządzonych w Wydziale lustracji (na koniec II półrocza 2022 roku – odpowiednio 91,5% oraz 7,4), przy ilości spraw pozostających do rozpoznania na następny okres sprawozdawczy na poziomie 5044 spraw, w stosunku do poziomu uprzedniego – 7.652 spraw (spadek o 2.608 spraw) poszukiwać należy w fakcie ustabilizowania się z dniem 01 października 2023 roku obsady orzecniczej Wydziału w grupie referendarzy sądowych, jak i ilości spraw rejestrowanych w repertorium Dz. Kw., jakie wpłynęły w pierwszym półroczu 2024 roku (średnio 926,5 sprawy miesięcznie) w

porównaniu do średniej miesięcznej ilości spraw wpływających do Wydziału w roku 2023 (średnio 1.084,83 spraw miesięcznie), z jednoczesnym zmniejszeniem się w pierwszym półroczu 2024 roku ogólnej ilości wpływających do Wydziału spraw z kategorii spraw EGiB (średnia miesięczna za rok 2024 – 170,66 takich spraw wpływających do Wydziału, przy średniej miesięcznej ilości takich spraw w roku 2023 na poziomie 317,92 sprawy). O ile też wspomniana tendencja malejąca utrzymałaby się w drugim półroczu 2024 roku, a uszczupleniu nie uległaby obsada urzędnicza Wydziału z uwagi na brak w dacie sporządzania niniejszego protokołu decyzji co do losu etatu zwolnionego przez Panią Bogusławę Cwanek i szybkiego jego obsadzenia, istniałaby realna szansa na osiągnięcie przez lustrowaną jednostkę wyniku statystycznego na poziomie około 120 – 130% wskaźnika opanowania wpływu oraz wskaźnika zaległości na poziomie poniżej 4,0, co już samo w sobie postrzegać należałoby w kategoriach znacznej poprawy sytuacji statystycznej Wydziału, widocznej nie tylko we wspomnianych wskaźnikach statystycznych ale również i w ogólnej ilości spraw pozostających do rozpoznania, czy też postrzeganego poprzez pryzmat zauważalnego (także i w odbiorze zewnętrznym) skrócenia czasokresu prawomocnego rozpoznania sprawy wieczystoksięgowej od daty jej wpływu do Sądu.

Utrzymaniu tendencji spadkowej, przy założeniu stabilizacji kadry orzeczniczej Wydziału (zarówno liczby etatów orzeczniczych, jak i braku delegacji do czynności w innych wydziałach Sądu) oraz stabilizacji wpływu spraw na poziomie obserwowanym w roku 2024, sprzyjać powinna także i struktura wpływu spraw, pozwalająca na rozpoznawanie spraw różnych kategorii, jak i wymagających większego, ale także i mniejszego nakładu pracy dla osiągnięcia efektu w postaci fizycznego załatwienia sprawy rejestrowanej pod konkretną pozycją repertorium Dz. Kw., z jednoczesnym uniknięciem zjawiska charakterystycznego dla etapu likwidacji zaległości, jakim jest nadawanie priorytetu w zakresie załatwienia sprawy sprawom najprostszym, jak i wymagającym dla ich zakreślenia w Repertorium Dz. Kw. najmniejszego nakładu pracy.

Za okres objęty lustracją wspomniana tutaj struktura wpływu spraw, w zestawieniach tabelarycznych, kształtowała się następująco:

Sąd Rejonowy w Dębicy V Wydział Ksiąg Wieczystych - struktura wpływu

za II półrocze 2022 roku

Miesiąc	Wpływ	EGIB	EGIB %	Akty notarialne	Akty notarialne %	Inne	Inne %
Lipiec	983	170	17,29	458	46,59	355	36,11
Sierpień	1101	251	22,80	529	48,05	321	29,16
Wrzesień	1168	331	28,34	488	41,78	349	29,88
Październik	1133	376	33,19	550	48,54	207	18,27
Listopad	1031	354	34,34	437	42,39	240	23,28
Grudzień	1192	347	29,11	559	46,90	286	23,99
Razem	6608	1829	27,68	3021	45,72	1758	26,60

za rok 2023

Miesiąc	Wpływ	EGIB	EGIB %	Akty notarialne	Akty notarialne %	Inne	Inne %
Styczeń	992	321	32,36	370	37,30	301	30,34
Luty	1236	334	27,02	580	46,93	322	26,05
Marzec	1310	336	25,65	540	41,22	434	33,13
Kwiecień	1248	497	39,82	485	38,86	266	21,31
Maj	1016	208	20,47	454	44,69	354	34,84
Czerwiec	1016	324	31,89	394	38,78	298	29,33
Lipiec	922	268	29,07	416	45,12	238	25,81
Sierpień	1074	432	40,22	367	34,17	275	25,61
Wrzesień	911	199	21,84	467	51,26	245	26,89
Październik	1061	120	11,31	667	62,87	274	25,82
Listopad	1143	382	33,42	478	41,82	283	24,76
Grudzień	1089	394	36,18	453	41,60	242	22,22
Razem	13018	3815	29,31	5671	43,56	3532	27,13

za I półrocze 2024 roku

Miesiąc	Wpływ	EGiB	EGiB %	Akty notarialne	Akty notarialne %	Inne	Inne %
Styczeń	1093	196	17,93	478	43,73	419	38,33
Luty	842	101	12,00	466	55,34	275	32,66
Marzec	1091	199	18,24	562	51,51	330	30,25
Kwiecień	1024	246	24,02	520	50,78	258	25,20
Maj	699	81	11,59	385	55,08	233	33,33
Czerwiec	810	201	24,81	365	45,06	244	30,12
Razem	5559	1024	18,42	2776	49,94	1759	31,64

Dane zobrazowane w zamieszczonych tabelach pozwalają na stwierdzenie, iż o ile w miarę stabilnym jest wpływ wniosków wieczystoksięgowych zamieszczonych w aktach notarialnych czy z kategorii nazwanej roboczo „inne” (grupujące np. nie zamieszczone w akcie notarialnym wnioski o wpis hipotek, wpis ostrzeżeń, wpis wzmianek o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, wpis prawa nabytych w drodze dziedziczenia) o tyle dynamiczną jest ilość spraw wszczynanych z urzędu należących do spraw z kategorii EGiB (sprostowanie oznaczenia nieruchomości na podstawie danych z operatu ewidencji gruntów i budynków w dziale I – O księgi wieczystej). Faktem jest, iż z praktycznego punktu widzenia dokonywania wpisu jednostkowego sprawy z kategorii EGiB nie są sprawami skomplikowanymi merytorycznie, i najczęściej ich rozpoznanie sprowadza się do prostego odwzorowania nowych danych dotyczących oznaczenia nieruchomości i ujawnienia podstaw wpisu, z jednoczesnym dokonaniem wpisu wykreślenia danych archiwalnych, jednakże rozpoznanie takiej sprawy z punktu widzenia podejmowanych w toku jej załatwiania czynności referendarza sądowego i następczych czynności pracowników sekretariatu Wydziału wymaga zaangażowania czasu porównywalnego z czasem niezbędnym na dokonanie jednostkowego wpisu z innej kategorii spraw. Problemem w przypadku zwiększonej ilości tego typu spraw wpływających do Wydziału jest więc ich fizyczna ilość i konieczność wygenerowania czasu na ich załatwienie w ramach zespołu orzeczniczego, z jednoczesnym zintensyfikowaniem czynności podejmowanych w ramach zespołu w kierunku osiągnięcia efektu w postaci „fizycznego” opanowania wpływu i osiągnięcia wymiernego efektu statystycznego odzwierciedlonego

wskaźnikiem pozostałości oraz wskaźnikiem zaległości we wszystkich kategoriach spraw, a nie ich stopień skomplikowania merytorycznego. Stąd też na obecny, stosunkowo już korzystny wynik statystyczny Wydziału miał realny wpływ spadek ilości właśnie tej kategorii spraw, na tle ogólnej ilości spraw wpływających do Wydziału (stosunek procentowy tej kategorii spraw do spraw z innych kategorii wynosił 27,68% wszystkich spraw za II kwartał 2022 roku, 29,31% wszystkich spraw za 2023 roku, ale już tylko 18,42% spraw za II kwartał 2024 roku). Z drugiej jednak strony zwrócić należy uwagę na pewną istniejącą w lustrowanym Wydziale prawidłowość, zauważalną również w praktyce orzeczniczej innych sądów wieczystoksięgowych funkcjonujących w okręgu Sądu Okręgowego w Rzeszowie. Otóż jednorodzaowość tego typu spraw, jak i stosunkowo niewielki stopień ich skomplikowania sprawia, że etap czynności bezpośrednio poprzedzający sam wpis do księgi wieczystej przeniesiony zostaje w znacznej mierze na poziom pracowników sekretariatu – urzędników pionu orzeczniczego współpracujących bezpośrednio z referendarzem sądowych w ramach zespołu orzeczniczego. A jeżeli tak – to ilość sporządzonych przez urzędników z zespołu projektów wpisów zatwierdzanych następnie przez referendarza sądowego determinuje ogólny wynik statystyczny Wydziału. Prawidłowość ta znajduje zresztą swoje odzwierciedlenie w statystyce Wydziału, w pozycji „załatwienia urzędników pionu orzeczniczego na obsadę”, w której to – także odnotowano wzrost ilości załatwień: 268,1 spraw/miesiąc na koniec I półrocza roku 2022, następnie 280,8 spraw/ miesiąc na koniec roku 2022, kolejno 274,0 spraw/miesiąc na koniec I półrocza 2023 roku, później 301 spraw/miesiąc na koniec 2023 roku a ostatecznie - 318,0 spraw/miesiąc na koniec I półrocza 2024 roku. Wzrost średniej ilości załatwień wszystkich pracowników zespołu determinuje natomiast ostateczny wynik statystyczny w kategorii „załatwienia referendarze średniomiesięcznie na etat” (za I półrocze 2022 roku – 376,8 spraw, za 2022 rok – 286,4 sprawy, za pierwsze półrocze 2023 roku – 403,17 spraw, za koniec 2023 roku – 375,4, a za I półrocze 2024 roku – już 438,5 spraw).

Wskazane tutaj okoliczności uzasadniają dodatkowo wywiedzioną już uprzednio tezę, iż obecna obsada etatowa Wydziału stanowi niezbędne minimum. Niezbędnym jest więc stale monitorowanie bieżącej sytuacji kadrowej Wydziału, a w przypadku zaistnienia stanu zwolnienia etatu czy dłuższej absencji któregośkolwiek z pracowników Wydziału – podejmowanie pilnych działań zmierzających do jej uzupełnienia bądź

czasowego uzupełnienia i to najlepiej przez pracownika, posiadającego praktyczną wiedzę w zakresie czynności realizowanych w wydziałach wieczystoksięgowych.

Analiza spraw przedstawionych do oceny, pozwala na pozytywną ocenę sprawności postępowania *in gremio*, jak i w indywidualnych sprawach jednostkowych. Czasokres podejmowania pierwszych czynności w rozpoznawanych w lustrowanym Wydziale sprawach, liczonych od daty jej wpływu do Wydziału co do zasady zbieżny jest z okresem wykazany jako wskaźnik zaległości. W okręgu działania Sądu Rejonowego w Dębicy nie odnotowuje się natomiast większej ilości spraw, których to uprzednie rozpoznanie może determinować możliwość rozpoznania kolejnej sprawy zgodnie z zasadą kolejności wpływu spraw i kolejności ujawnionych w księdze wieczystej wzmiankach o wnioskach.

Jak wynika dalej z oglądu postępowań jednostkowych czynności w sprawach podejmowane są bez zbędnej zwłoki (także i na etapie postępowań skargowych), w terminach i formie zastrzeżonej dla ich dokonania. Zawiadomienia o dokonanych wpisach ekspediowane są niezwłocznie, z zasady przy wykorzystaniu systemu Centralnego Wydruku, a odpisy innych orzeczeń czy zarządzeń – z poziomu Sekretariatu Wydziału.

W toku oglądu jednostkowych akt sprawy sędzia wizytator zwrócił uwagę na konieczność:

- a. ujednolicenia praktyki w zakresie wzywania o braki formalne wniosków, a w przypadku ukształtowania w Wydziale jednolitej praktyki wzywania o usunięcie przeszkód do wpisu, bez oddalania wniosku o wpis *a limine* na podstawie art. 626⁹ k.p.c. – ujednolicenie praktyki w tej kwestii, w zakresie wskazywanego w wezwaniu rygoru; z przedyskutowaniem na szczepku Wydziału kwestii co jest brakiem formalnym wniosku, a co przeszkodą do wpisu (należałoby np. zwrócić uwagę na to, czy brak złożenia wraz z wnioskiem dokumentu geodezyjnego mającego stanowić podstawę wpisu w księdze wieczystej, czy innego dokumentu niezbędnego do wpisu, stanowi brak formalny wniosku uzupełniany w trybie art. 130 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., czy przeszkodę do wpisu w rozumieniu art. 626⁹ k.p.c.), i czy można na etapie wezwania do uzupełnienia przeszkód do wpisu stosować rygor nie znajdujący wprost umocowania w

ustawie – Kodeks postępowania cywilnego (por. sprawę z poz. 7 opisu spraw do lustracji – skargi na orzeczenie referendarza sądowego),

- b. rozważenia (w kontekście uwag dotyczących spraw wskazanych w pkt. 2,4,5,11 opisu spraw przedstawionych do lustracji) - czy w istocie wystarczającym do zakreślenia sprawy uprzednio zarejestrowanej z urzędu w Repertorium Dz. Kw., w następstwie czego wpisano wzmiankę w księdze wieczystej, jest wydanie przez referendarza sądowego zarządzenia np. o treści *„zakreślić sprawę Dz.Kw./RZ1D/00004500/23 wobec braku podstaw do wszczęcia z urzędu sprawy o sprostowanie działu I – O w RFZ1D/00088978/3 – dane aktualne, akta złożyć przy Kw. nr RZ1D/00088978/3 czy o treści: „zakreślić sprawę Dz.Kw./RZ1D/00005500/23 wobec braku podstaw do wpisu ostrzeżenia w dziale III kw. RZ1D/00050492/7 – ujawniono nowego właściciela, akta złożyć przy Kw. nr RZ1D/00050492/7”*, a nie wydanie orzeczenia przybierającego postać zaskarżalnego skargą na czynność referendarza sądowego postanowienia stwierdzającego brak podstaw do dokonania właściwego wpisu w księdze wieczystej, bądź też jak w przypadku sprawy z pkt. 5 – postanowienia o umorzeniu postępowania jako bezprzedmiotowego, o ile właściwy wpis dokonany został już uprzednio, a stwierdzenie bezprzedmiotowości przyszłego wpisu ma charakter następczy,
- c. precyzyjnego stosowania przepisu art. 398²² 4 k.p.c. ze zwróceniem w szczególności uwagi na kwestię:
- konieczności wydania postanowienia o uwzględnieniu skargi i *uchyleniu zaskarżonego orzeczenia* w sytuacji, gdy orzeczenie takie nie przybrało postaci wpisu w księdze wieczystej, a to z uwagi na anulacyjny charakter skargi na czynność referendarza sądowego w postępowaniu wieczystoksięgowym (art. 398²² § 2 k.p.c.) skutkujący upadkiem z mocy prawa zaskarżonego postanowienia/zarządzenia,
 - konieczności wydawania przez referendarza sądowego zarządzenia o treści: *w myśl art. 398²² par. 4 k.p.c. w zw. z art. 13 par. 2 k.p.c. zdaniem referendarza sądowego skarga nie jest zasadna i nie ma potrzeby wydania ponownego orzeczenia*, bądź też o treści *”wobec braku stwierdzenia zasadności skargi (art. 398²² par. 4 k.p.c.), akta wraz ze skargą przedłożyć sędziemu celem jej rozpoznania (art. 395 par. 1 w zw. z art. 398²⁴ k.p.c.)*, już choćby z tego powodu, iż o braku zasadności skargi nie orzeka referendarz sądowy a sąd rejonowy na

etapie rozpoznania skargi, a konieczność przywołania – jako podstawy czynności przepisu art. 398²² § 4 k.p.c. zachodzi jedynie wówczas, gdy w ocenie samego referendarza sądowego – skarga jest *oczywiście*, a więc bez jakichkolwiek wątpliwości uzasadniona (por. np. w tej kwestii tok czynności podejmowanych w sprawie z pkt. 7 – opisu spraw – skargi na czynność referendarza sądowego).-

W czasie oglądu spraw zakończonych sędzia wizytator stwierdził, że akta ksiąg wieczystych są kompletne, prowadzone w sposób staranny z dbałością o stan dokumentów, karty akt ponumerowane. Na dokumentach widnieją adnotacje urzędowe o dacie ich wpływu do Sądu, a na dokumentach podlegających doręczeniu w ich odpisie lub w formie zawiadomienia o dokonaniu wpisu – adnotacje o dacie ich ekspediowania z Wydziału, ewentualnie o dacie przekazania ich ekspediowania do systemu Centralnego Wydruku. Dowody doręczenia takich dokumentów składane są do akt sprawy za kolejnymi numerami kart. Zwrócenia uwagi wymaga natomiast to, czy w aktach sprawy odnotowywane są - na wnioskach o sporządzenie uzasadnienia i doręczenia uzasadnienia orzeczeń czy zarządzeń podlegających uzasadnieniu – adnotacje o przedstawieniu akt sprawy referendarzowi sądowemu lub sędziemu referentowi skargi,

W lustrowanym Wydziale nie stwierdza się zaistnienia faktu sporządzenia uzasadnienia lub przez sędziego rozpoznającego skargę na czynności referendarza sądowego z przekroczeniem terminu ustawowego.

Nie stwierdza się również faktu skorzystania przez uczestników postępowań wieczystoksięgowych ze środków prawnych przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2023 roku, poz. 1725, jak również kierowania do Prezesa Sądu Rejonowego skarg administracyjnych na funkcjonowanie lustrowanej jednostki.

d. *Wnioski końcowe.*

Wyniki przeprowadzonego postępowania lustracyjnego pozwalają końcowo na pozytywną ocenę funkcjonowania lustrowanego Wydziału, zarówno na płaszczyźnie organizacyjnej jak i sprawności postępowania wieczystoksięgowego. Szczególną uwagę zwraca zaangażowanie kierownictwa jednostki, jak i pozostałych jej pracowników w realizowaniu bieżących obowiązków zawodowych, jak i umiejętność reagowania w sytuacjach trudnych, wywołanych faktem stosunkowo wysokiego - w stosunku do obsady etatowej Wydziału – obciążenia wywołanego ilością spraw wpływających do Wydziału.

Jak już uprzednio wskazywano – obecna prognoza co do sytuacji Wydziału w nieodległej przyszłości jest pozytywna, o ile spełnione zostaną trzy definiowane uprzednio, niezbędne ku temu warunki.

W przypadku lustrowanej jednostki sędzia wizytator nie stwierdza obiektywnej konieczności podejmowania formalnych wniosków polustracyjnych. Dla ujednolicenia zasad funkcjonowania Wydziału i jego pracy orzeczniczej wskazanym byłoby przedyskutowanie na szczeblu Wydziału kwestii sygnalizowanych w treści niniejszego protokołu lustracyjnego.

Rzeszów, dnia 30 sierpnia 2024 roku.-

SSO Krzysztof Żolnierczuk

Wizytator do spraw cywilnych i wieczystoksięgowych
Sądu Okręgowego w Rzeszowie